

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 224/2016-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. apríla 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] zastúpenej advokátom JUDr. Tomášom Tomčovčíkom, Nerudova 14, Košice, pre namietané porušenie jej základného práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 CoP 377/2014 z 25. marca 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. júla 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 CoP 377/2014 z 25. marca 2015 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

V sťažnosti sťažovateľka uviedla: «*V právnej veci žalobcu [REDAKOVANÉ] c/a žalovanej [REDAKOVANÉ] vedenej pred Okresným súdom Košice - okolie pod č.k. 16C/246/2013, v konaní o úhradu plnenia vyživovacej povinnosti za iného (žalobný návrh podaný dňa 05.08.2013), vydal prvostupňový súd rozsudok, ktorým zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 5.920,- Eur s prísl. a nahradiť trovy konania. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd potvrdil rozsudok prvostupňového súdu, pričom rozsudok KS KE nadobudol právoplatnosť dňa 04.05.2015.*

Predmetom sporu bol návrh žalobcu zo dňa 01.08.2013, aby mu žalovaná uhradila ním vyplatené výživné na mal. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] v celkovej výške 5.920.- Eur, ktoré zaplatil žalovanej:

- v období od narodenia dieťaťa [REDAKOVANÉ] do konca roku 2009 v súhrnnej sume 1.500,- Eur,

- dobrovoľné platby v období od 02/2010 do 04/2011 po 130,- Eur/mesiac, súhrne 1.560,- Eur (12 mes. x 130,- Eur)

- na základe rozsudku OS KE - okolie 9P/374/2010 zo dňa 10.05.2011 v období od 05/2011 do 31.03.2013, súhrne 2.860,- Eur (22 mes. x 130,- Eur)

K určeníu otcovstva došlo súhlasným vyhlásením rodičov. Výživné žalobca platil len do 31.03.2013, keďže dňa 12.03.2013 nadobudol právoplatnosť rozsudok OS KE - okolie, č.k. 19P/333/2012 zo dňa 15.02.2013, ktorým súd určil, že žalobca [REDAKOVANÉ] nie je otcom mal. [REDAKOVANÉ]. Od 01.04.2013 žalobca ničím neprispieval na mal. [REDAKOVANÉ]...

Rozhodnutím krajského súdu bol porušený zákon. Keďže si to vyžaduje ochrana mojich práv a zákonom chránených záujmov a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami podávam túto sťažnosť.

Sťažnosť odôvodňujem tým, že rozsudok Krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, rozsudok považujem za arbitrárny a nedostatočne odôvodnený, nakoľko z neho nie je možné zistiť na základe akých skutkových a právnych okolností súd pri svojej rozhodovacej činnosti a argumentácii vychádzal a o aké zákonné ustanovenia sa opieral. Rozhodnutie súdu je nepreskúmateľné. Podľa ustálenej súdnej praxe nesprávnym

právnym posúdením veci je chybná aplikácia práva na zistený skutkový stav a porušením práva na spravodlivé súdne konanie sa chápe aj arbitrárne a nepreskúmateľné rozhodnutie.

Prvostupňový súd odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že konštatoval skutkové zistenia a obmedzil sa len na strohú „citáciu“ zákonných ustanovení právneho poriadku. Prvostupňový súd neuviedol akými právnymi ustanoveniami sa riadil, prečo ich použil a ako ich na daný prípad aplikoval. Podľa môjho názoru rozsudok prvého stupňa je nesprávny, nepreskúmateľný, arbitrárny a najmä súd dospel v nesprávnom právnom názore, ktorý je možné vyvodiť z výroku rozsudku, keďže súd nevysvetlil aplikáciu jednotlivých zákonných ustanovení.

Krajský súd sa s argumentáciou a odôvodnením rozsudku prvostupňového súdu stotožnil v celom rozsahu. Preto aj pre rozsudok odvolacieho súdu, ktorý touto sťažnosťou napádam platia argumenty uvedené v predchádzajúcom odseku.

Právny názor súdu prvého stupňa ako aj odvolacieho súdu kvalifikujem ako nesprávne právne posúdenie danej veci, pričom pri oboch rozhodnutiach absentuje riadne odôvodnenie rozsudkov a z toho dôvodu sú nepreskúmateľné, teda mi bolo odňaté právo na spravodlivé súdne konanie.

Podľa ustáleného komentáru k § 79 Zákona o rodine pre možnosť subsumovať konkrétny prípad pod predmetné zákonné ustanovenie sa vyžaduje, aby nastala tá skutočnosť, že osobou, ktorá plnila za iného, môže byť ktokoľvek, neexistuje však u nej povinnosť plniť vyživovaciu povinnosť ani zo zákona, ani z rozhodnutia súdu, resp. nie v rozsahu, v akom plnila (plnenie vyživovacej povinnosti voči rodičom súrodencom aj za ďalšieho súrodenca), a jej úmysel smeruje k plneniu vyživovacej povinnosti. V danom prípade [REDAKOVANÉ] plnil vyživovaciu povinnosť zo zákona (k určeniu otcovstva došlo súhlasným vyhlásením rodičov, t.j. aj žalobcom) a neskôr túto vyživovaciu povinnosť plnil na základe rozhodnutia súdu (Rozsudok OS KE – okolie, č.k. 9P/374/2010 zo dňa 10.05.2011)...

Podľa môjho názoru nie je možné vec posudzovať podľa § 79 Zákona o rodine, v zmysle ktorého, kto celkom alebo sčasti splnil za iného vyživovaciu povinnosť, je oprávnený od neho požadovať úhradu tohto plnenia a úroky z omeškania podľa predpisov občianskeho práva, pretože v danom prípade plnila povinná osoba za seba a nie za iného a to v súlade so zákonom a neskôr rozhodnutím súdu. Ustanovenie § 79 Zákona o rodine sa

viaže len na prípady, keď ten koho zaťažuje vyživovacia povinnosť, si ju riadne neplní.
R 91/2000.»

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1./ Základné právo sťažovateľky na domáhanie sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach, č.k. 8CoP/377/2014-90 zo dňa 25.03.2015 porušené bolo.

2/ Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 8CoP/377/2014-90 zo dňa 25.03.2015 a vracia mu vec na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3/ Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke finančné zadosťučinenie vo výške 1,- Eur, ktoré je Krajský súd v Košiciach povinný zaplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4/ Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke trovy konania, ktoré je povinný odporca sťažovateľke nahradiť.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia označených práv sťažovateľky z dôvodu nedostatočného a nezrozumiteľného odôvodnenia rozsudku krajského súdu a zároveň z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, ktoré sťažovateľka považuje za arbitrárne.

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Vychádzajúc zo svojho ústavného postavenia ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať skutkové závery a právne názory všeobecného súdu vyjadrené v jeho rozhodnutiach. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len

v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia jeho relevantných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

V odôvodnení namietaného rozsudku krajský súd okrem iného uviedol: „*So záverom súdu prvého stupňa sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje, pretože logicky vyplýva z vecne správnych úvah súdu prvého stupňa a zo zistených skutkových okolností posúdených v kontexte so všetkými relevantnými skutočnosťami vo vzťahu k predmetu konania. Konajúci súd sa vysporiadal s námietkami žalovanej uplatnenými v odvolaní, ktoré tvorili jej obranu už v priebehu konania na súde prvého stupňa a žalovaná ani v priebehu odvolacieho konania nepreukázala žiadne relevantné skutočnosti majúce za následok iné rozhodnutie o návrhu žalobcu na úhradu plnenia vyživovacej povinnosti za iného. Odvolací súd poznamenáva, že právna úprava obsiahnutá v ust. § 79 Zákona o rodine je svojím charakterom špeciálna, keďže ide o osobitný rodinno-právny inštitút a má prednosť pred všeobecnými ustanoveniami, nota bene pri aplikácii právnej zásady lege specialis derogate lex generalis možno vyvodiť, že ak sú naplnené podmienky pre použitie zvláštnej úpravy, musí sa táto aplikovať a nemožno použiť úpravu všeobecnú. Z aplikačných pravidiel vychádza tiež záver, že na plnenie vyživovacej povinnosti za iného nemožno aplikovať právnu úpravu bezdôvodného obohatenia, t.j. ustanovenia Občianskeho zákonníka. Na prípady, v ktorých ide o plnenie vyživovacej povinnosti za iného, sa vzťahuje osobitné ustanovenie § 79 Zákona o rodine z ktorého vyplýva, že ten, kto za iného plnil jeho vyživovaciu povinnosť, môže požadovať úhradu plnenia od povinného, ktorý ju môže splniť dobrovoľne. Ak sa tak nestane, rozhodne o tejto povinnosti súd na návrh. Spravidla muž, ktorý s úspechom zaprel otcovstvo k dieťaťu, môže sa domáhať náhrady nákladov vynaložených na dieťa aj proti matke, a to za predpokladu, že druhý rodič dieťaťa nie je v čase rozhodovania známy. Pre rozsah tejto náhrady nie je však určujúce len to, čo tento muž na výživu dieťaťa vynaložil, ale aj schopnosť a možnosť matky zabezpečiť výživu dieťaťa, ako na to správne poukazoval súd prvého stupňa. Ustanovenie § 79 Zákona o rodine platí aj v prípadoch, ak orgán sociálnoprávnej ochrany detí, ktorý poskytol príspevok na výživu, uplatňuje do výšky poskytnutého príspevku nárok, ktorý naň prešiel podľa § 79 Zákona o rodine, ako aj v prípadoch podľa § 80 Zákona o rodine. V prípadoch podľa ust. § 79 Zákona o rodine sa právo na úhradu premlčuje v trojročnej premlčacej*

dobe. Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalovanej odvolací súd dodáva, že súd prvého stupňa zistil všetky dôležité okolnosti majúce význam pre rozhodnutie vo veci samej, uviedol, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, zistené skutkové okolnosti dôležité pre rozhodnutie hodnotil vlastnou úvahou (neznamená ľubovôľu) najmä z hľadiska ich hodnovernosti a pravdivosti a s výsledkami hodnotenia dôkazov, ktoré sú súčasťou odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje, pretože vychádzajú zo zisteného skutkového stavu veci, zodpovedajú zásadám logiky a nie sú v rozpore so zákonom... Neobstoí ani odvolacia námietka žalovanej, že postupom súdu prvého stupňa jej bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že rozsudok súdu prvého stupňa, z ktorého nie je možné preskúmať dôvody rozhodnutia vo vzťahu k dôvodom pre uloženie povinnosti na úhradu plnenia vyživovacej povinnosti za iného je nepreskúmateľný, pretože rozsudok súdu prvého stupňa spĺňa základné obsahové náležitosti, zrozumiteľnosť, určitosť a jasnosť a je logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu a výsledkov konania, pri jeho vydaní boli zachované formálne a obsahové náležitosti s dôrazom na prvky vykonateľnosti, zrozumiteľnosti, určitosť, jasnosti a v súlade s jeho skutkových a právnych dôvodov vo vzťahu k výroku. V tejto súvislosti odvolací súd konštatuje, že odlišný názor účastníka vo vzťahu k hodnoteniu dôkazov a úvahám súdu uvedených v odôvodnení rozsudku nečiní rozsudok nepreskúmateľným. Rovnako neobstoí odvolacia námietka žalovanej, že žalobca vedel, že nie je biologickým otcom maloletého [REDACTED] a slobodne sa rozhodol uznať otcovstvo k tomuto dieťaťu, pretože žalovaná rovnako vedela, že žalobca nie je biologickým otcom dieťaťa a napriek tomu prijímala plnenia na výživu dieťaťa od žalobcu, ako to vyplýva z jej tvrdení v iných konaniach, kedy argumentovala s tým, že žalobca nie je biologickým otcom maloletého [REDACTED] a dokonca vyjadrila ochotu vrátiť žalobcovi výživné (plnenie vynaložené z titulu plnenia vyživovacej povinnosti k dieťaťu), nota bene uznala nárok žalobcu na vrátenie výživného a je bez právneho významu, že tak urobila v konaniach, ktoré mali žalobcu vylúčiť zo starostlivosti (styk) o dieťa. Z tohto uhla pohľadu je v rozpore s dobrými mravmi skôr postoj žalovanej smerujúci k vylúčeniu žalobcu ako otca so zákonom chráneného práva na výchovu dieťaťa rovnako, ako je návrh na výkon rozhodnutia o výživnom napriek tomu, že nepochybne vedela, že žalobca nie je biologickým otcom maloletého [REDACTED] a bránila mu v naplnení otcovských práv, pričom žalobca preukázateľne

mal vážny záujem zastávať rolu otca a zapretie otcovstva je navyše dôsledok konania žalovanej, ktorá bránila žalobcovi v realizácii jeho rodičovských práv. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p. a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody podľa § 219 ods. 2 O.s.p.“

Sťažovateľkou uvádzané skutočnosti nijako v okolnostiach danej veci neindikujú také pochybenia v namietanom rozsudku krajského súdu, ktoré by mali ústavnoprávny rozmer, teda ktoré by vytvárali priestor na možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľky podľa ústavy a dohovoru po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Záver krajského súdu spočívajúci v tom, že pokiaľ po zapretí otcovstva nedošlo k určeniu otcovstva inému mužovi, možno nárok na úhradu plnenia výživného, ktoré bolo plnené za iného, uplatniť aj voči matke maloletého dieťaťa, u ktorej sa koncentruje vyživovacia povinnosť dieťaťa, nie je podľa názoru ústavného súdu prejavom interpretačnej alebo aplikačnej svojvôle a sťažovateľka v sťažnosti neuviedla takú argumentáciu vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu, ktorá by bola spôsobilá vyvolať pochybnosť o neudržateľnosti napadnutého rozhodnutia z ústavného hľadiska.

Ústavný súd tiež poukazuje na to, že krajský súd napadnutým rozhodnutím, resp. svojím postupom sťažovateľke neodoprel spravodlivosť, a skutočnosť, že jej názor sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažnosť bolo potrebné odmietnuť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2016